

במגביה מציאה עם מלאכתו –

When he picked up a מציאה while working

OVERVIEW

The אמר gave various explanations why the מציאה of an עבד עברי (or אמה) belongs to them, instead of their master. רבא explained that the משנה is discussing a case where the עבד was מלאכתו¹ (so since he caused no loss to the owner, he may keep the מציאה; otherwise (if he was not מלאכתו) it would belong to the owner. רבא reconciles תוספות with a ברייתא which seems to indicate otherwise.

asks: תוספות

ואם תאמר הא דתניא בפרק קמא דקדושין (דף טז,ב) אמה העבריה –

And if you will say; that which we learnt in the first פרק of קידושין regarding an אמה העבריה, that –

מציאתה לאביה² ושכר בטלה³ לרבה היכי מתוקמא אליבא דרבא⁴ –

What she finds belongs to her father, and the שכר בטלה belongs to her master; how can we establish this ruling according to רבא –

דאם הגביהה עם מלאכתו ליכא שכר בטלה –

For if she picked it up while working (it did not prevent her from her work), then there is no שכר בטלה; how can the ברייתא state that שכר בטלה לרבה –

ואם לא הגביהה עם מלאכתו אם כן מציאתה לאדוניה⁵ –

And if she did not pick it up מלאכתו עם, meaning that she stopped working, in that case, her מציאה belongs to her master. How can we reconcile both these rulings (that מציאתה לאביה and שכר בטלה לרבה) in one case?

answers: תוספות

ויש לומר דהתם ודאי צריך להעמיד בנוקבת מרגליות:

And one can say; that there (in that ברייתא) it is certainly necessary to

¹ The עבד did not waste any time from his work while picking up the מציאה.

² The father sold (only) her work. Therefore he retains her מציאה.

³ The ברייתא is presuming that she stopped working when she picked up the מציאה. The loss of work must be compensated for (by the father).

⁴ רבא established our משנה (of מציאת עבדו וכו') in a case of מלאכתו עם מציאה, and chose not to explain it according to the other interpretations (of ר' חייא בר אבא or ר' פפא); presumably because he felt they were unusual situations. It should follow that according to רבא this ברייתא (in קידושין) is also discussing (at most) a case of מלאכתו עם מציאה (but certainly not מרגליות וכו'), therefore תוספות question arises.

⁵ רבא explains the only reason that the מציאה of an אמה העבריה is לעצמה is if she picked it up מלאכתה עם; otherwise it belongs to the master..

establish it in a case where she was piercing pearls.⁶ The מציאה belongs to her father since the owner does not want her to pick up a מציאה (since usually its value is less than that of her work), however the value of the wasted time must be paid to the master.⁷

SUMMARY

רבא agrees that by a נוקב מרגליות the מציאה does not belong to the master, but the עבד must pay שכר בטלה to the master.

THINKING IT OVER

1. If the עבר (or אמה) picked up the מציאה not עם מלאכתו, does the owner receive: a) the מציאה, b) the שכר בטלה, c) the greater amount, or d) the smaller amount?

2. רבא is required to establish the ברייתא of שכר בטלה לרבה in a case of מציאתה לאביה ושכר בטלה לרבה.⁸ It is therefore obvious that the תנאים do discuss such a case. Why then does רבא choose not to establish our משנה also in a case of נוקב מרגליות (like the ברייתא)?⁹

---

⁶ רבא agrees with the ruling of יוחנן ר' אמר ר' רחב"א (that by נוקב מרגליות the מציאה belongs to the עבד); however he prefers to establish the משנה in a case of מלאכתו עם מגביה מציאה rather than נוקב מרגליות. See footnote # 4. See 'Thinking it over' # 2.

⁷ See רש"י ד"ה שאין.

⁸ See footnote # 6.

⁹ See מעין החכמה.